

Socha samice nosorožce dvouhého s mládětem zdobí prostranství před sídlem Keňské správy pro planě rostoucí rostliny a volně žijící živočichy, nacházejícím se u vstupu do Nairobského národního parku. Zmiňovaná chráněná území se řadí mezi osm nejdůležitějších míst pro záchranu druhu v Africe.

Až donedávna představovalo nejdůležitější příčinu pytláčení nosorožců tradiční čínské lékařství, rozvíjené v nejlidnatější zemi světa více než 3 000 let a kombinující rozmanitě diety, používání přírodních přípravků a cvičení. Málokdo ví, že z 85 % používá rozmanité produkty z planě rostoucích či pěstovaných rostlin. Nicméně v onom zbývajícím podílu se skrývají kosti a vnitřní orgány tygrů (*Panthera tigris*), žluč a žlučníky medvědů (*Ursidae*), rohy antilopy sajgy tatarské (*Saiga tatarica*), sušená těla populárních ryb - mořských koníků, pohlavní orgány lachtanů (*Otariidae*), šupiny luskounů (*Pholidota*) a desítky dalších složek živočišného původu, bez nichž se východní medicína prostě neobejde. Ačkoliv čínská tradiční medicína přičítá prášku z roze-mletého nosorožčího rohu schopnost účinně působit proti celé řadě chorob, daleko největší popularitě se donedávna těšil názor, původně pocházející z Indie, že významně zvyšuje mužskou potenci a současně prodlužuje trvání sexuálního styku. Podotkneme, že nosorožčí roh tvoří stejně jako lidské nehty či vlasy rohovina (keratin) a narůstá na nosní kosti tak, že mu chybí kostěný násadec, jako mají rohy antilop či ovcí. Mikrostrukturou se nápadně podobá právě rohovině kopyt, které se blíží i tvrdostí.

Biologové samozřejmě zajímalo, jak mohla uvedená pověra vůbec vzniknout. Vysvětlení dnes máme po ruce hned několik. Část odborníků hledá důvod, proč by měl právě roh nosorožců posilovat sexuální výkonnost, v samotném impozantním zjevu těchto zvířat. Někteří znalci se domnívají, že roh vystupuje jako falický symbol plodivé síly. Jak se zdá, nejbližší pravdě budou ti, kdo upozorňují na určité zvláštnosti v reprodukční biologii zmiňovaných pozoruhodných lichokopytníků. Pozorování nosorožců v lidské péči potvrdilo, že jejich kopulace trvá až 80 minut a přibližně každé dvě až tři minuty při ní dochází k výronu semene.

Výzkum, organizovaný opakovaně velkými farmaceutickými firmami, jako je Hoffman-La Roche, došel k závěru, že nosorožčí rohy nepůsobí na lidský organismus ani kladně, ale naštěstí ani záporně. Naproti tomu badatelé z hongkongské univerzity tvrdí, že prostřednictvím pokusu na laboratorních potkanech prokázali povzbuzující účinek zmiňované látky na savce. Jejich závěry ale nepotvrdila žádná západoevropská, americká či australská univerzita.

NEPOMOHLA ANI VIAGRA

Předpoklad, že pytláčení nosorožců po objevu, byť nezáměrném, účinků viagry a obdobných léků na mužskou potenci prudce poklesne, se bohužel nenaplnil. Proč? Jak ukazují nedávno prove-

dená šetření, používání rozemletého nosorožčího rohu se v Číně a ve Vietnamu stalo známkou společenského postavení obdobně jako v ČR značkové oblečení nebo luxusní automobily. Jednoduše řečeno, není podstatné ani to, proti čemu má prášek z nosorožčího rohu působit, ani to, zda jeho léčebným účinkům věříte nebo

Lžicovitě zploštělá dolní čelist hlavě nosorožci tuponosému hranatý vzhled. Širokými rovinnými pysky, tvořícími jakousi lištu, spásá ze země trávu.

nikoli, podstatné je, že jej máte. Navíc děti místních zbohatlíků jsou bytostně přesvědčeni, že lepší přípravek na kocovinu než prášek z nosorožčího rohu prostě neexistuje. Olej do pomyslného ohně přilila kampaň, v níž pašeráci a obchodníci záměrně šíří pověru, že nosorožčí rohy zabírají i proti rakovinnému bujení. Zákazníci, zejména stále početnější střední třída v obou zemích, jsou ochotni zaplatit za kilogram nosorožčího rohu až dvakrát tolik než za zlato a více než za platinu nebo kokain – těžko uvěřitelných 65 000 USD (1,6 milionu Kč). Roh dospělého jedince přitom může dosahovat hmotnosti až deset kilogramů: v takovém případě zájemci zaplatí za jediný roh 16 milionů Kč!

V letech 2000 – 2007 bylo zabito pytláky v Jihoafrické republice ročně 6 - 25 nosorožců, poněkud více tuponosých. Od té doby počet zastřelených nosorožců s odříznutými rohy raketově stoupá: v roce 2013 pytláci usmrtili 1004 jedinců. V roce 2014 se počet upytláčených nosorožců v JAR vyšplhal k číslu 1 215 zvířat. O rok dříve se dostalo do oběhu na černém trhu více než 2 000 nosorožčích rohů původem z Afriky, tedy třicetkrát více než na přelomu tisíciletí. Není žádným tajemstvím, že nosorožčí rohy začaly mizet z muzejních, školních a zámeckých sbírek po celé Evropě, Českou republiku nevyjímaje.

ZABIJ NOSOROŽCE, POSÍLÍŠ TERORISMUS

Úbytek rostlinných a živočišných druhů, zejména ryb, podle vědců z proslulé Kalifornské univerzity v Berkeley způsobuje nárůst násilných konfliktů, organizovaného zločinu a dětské práce a dalších podob novodobého otroctví. Vyrůstající pytláctví na africkém kontinentě stejně jako v jižní a jihovýchodní Asii již dávno neslouží k přežití místního obyvatelstva, ale stává se stále více záležitostí profesionálů působících v organizovaném zločinu. Ba co víc, v mnoha případech je přímo napojeno i na mezinárodní terorismus.

V Keni zabíjení velkých afrických zvířat financuje podle důvěryhodných údajů Interpolu ze 40 % činnost teroristů z islámských milicí Al-Šabáb a somálských kriminálních band. Za rohy nosorožců a sloní kly si na černém trhu kupují nejmodernější zbraně i ozbrojené gangy či milice ze Súdánu, Demokratické republiky Kongo, Středoafričské republiky, Nigérie, Čadu